

Finansdepartementet
Diarienummer Fi2019/04187/K

Stockholm 2020-04-30

Remissvar ”SOU 2019:56 Idéburen välfärd”

Svenska Vård lämnar nedanstående remissvar avseende utredningen kring idéburen välfärd.

Inledning

Svenska Vård är en ideell och politiskt obunden branschorganisation för fristående verksamheter inom vård, omsorg och behandling. Vi verkar för en bransch med konkurrensneutrala villkor där kompetens, kvalitet och valfrihet alltid sätts främst. Vi är övertygade om att en viktig nyckel för att utveckla välfärdssektorn är att stimulera entreprenörskap, kvalitetsutveckling och innovation. Det ska alltid vara den enskilde vård- och omsorgstagarens bästa som står i fokus för de verksamheter som våra medlemsföretag driver.

Våra medlemsföretag drivs i ett brett spektrum av associationsformer. Aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar och enskilda bolag. Såväl vinstdrivande som icke vinstdrivande företag. För oss är det kvaliteten i den verksamhet som bedrivs som ska stå i centrum. Inte driftsform.

Övergripande syn

Med ovanstående som utgångspunkt är vår övergripande syn att utredningens förslag om att ge idéburna organisationer en särställning inom välfärden inte ska förverkligas. Vår uppfattning är att det är en klokare väg att forma tydliga kvalitetskrav inom välfärden där inte minst de offentliga utförarna i kommuner och regioner måste leva till samma krav som idag ställs på privata aktörer. Det handlar om allt från tillståndsgivning via Inspektionen för vård och omsorg (IVO) till uppföljning av utfallet i de verksamheter som finns inom välfärden. Här finns en diskrepans mellan offentliga och privata utförare som inte är till gagn för den enskilde patienten, brukaren eller klienten.

Begreppet välfärd och välfärdsverksamhet

Vi anser att den avgränsning som utredningen gjort av begreppet välfärd är rimlig.

En definition av idéburna aktörer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Vår uppfattning är att det är problematiskt att införa en rättslig definition i lag samt ett registreringsförfarande för att särskilja idéburna aktörer från andra aktörer. Det finns risk att detta skulle medföra en snedvridning av den konkurrens som istället bör bygga på kvalitetskriterier. Därtill öppnar registreringsförfarandet för gränsdragningsproblematik och missbruk då det kan skapa drivkrafter för mindre nogräknade aktörer att definiera sig som idéburna i syfte att nå de fördelar som utredningens förslag om särbehandling innebär. Vi vill hellre se en ordning där konkurrensneutralitet värnas och där samtliga aktörer inom välfärden ges lika förutsättningar att bedriva verksamhet av god kvalitet.

Registrering

Vi ser det som problematiskt att skapa ett register som ska bygga på krav i en definition som kommer att vara svår att följa upp och kontrollera. Dessutom finns det risk för ökad administration och en otydlighet kring vilken myndighet som ska ansvara för registret. Att ge landets länsstyrelser ett sådant uppdrag anser vi inte vara till fylles då ansvarsfördelningen kontra exempelvis tillsynsmyndigheter som IVO riskerar att bli oklar.

Idéburet offentligt partnerskap

För att säkerställa kvalitet och en mångfald av aktörer inom välfärden är det viktigt att värna konkurrensneutralitet. Det sker företrädesvis genom att nyttja de befintliga verktyg som idag står till buds i form av upphandling enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU) och valfrihetssystem enligt Lagen om valfrihet (LOV). LOU och LOV ger möjlighet för aktörer att delta på lika villkor utifrån kriterier som bygger på exempelvis kvalitet och valfrihet. Det ger transparens och tydlighet.

Idéburna offentliga partnerskap (IOP) kan rätt nyttjat vara en god samverkan för att möta enskilda samhällsutmaningar. Vår syn är dock att det främst bör handla om aktiviteter inom civilsamhället och inte användas som ett verktyg för att ge fördelar till idéburna aktörer inom välfärden. Här bör istället LOU och LOV värnas för att få ut mesta möjliga kvalitet från våra gemensamma skattemedel.

Möjlighet att reservera kontrakt till idéburna aktörer

Vi avstyrker utredningens förslag om att upphandlande myndigheter ska ges möjlighet att reservera rätten att delta i en upphandling av välfärdstjänster enligt LOU till idéburna aktörer. Det riskerar att slå undan benen för privata aktörer och skapar snedvriden konkurrens i en situation där fokus bör vara kvaliteten inom välfärden. Oavsett driftsform. Vi delar inte utredningens analys att det finns rättsligt utrymme att reservera kontrakt till idéburna aktörer i relation till svensk lagstiftning och EU-domstolen. Det skulle även vara svårt att på ett rättssäkert sätt avgöra huruvida kraven på social målsättning och budgetmässig effektivitet uppnåtts.

Till detta fogas utredningens resonemang om att idéburna aktörer bidrar till högre kvalitet än andra aktörer genom oegennyttiga syften, kontinuitet, budgetmässig effektivitet och nära koppling till brukarna av tjänsten. Vår uppfattning är alla seriösa aktörer som finns verksamma inom välfärden kan sägas leva upp till detta. Det är inget som är enbart kopplat till de idéburna aktörerna. Utredningen leder därför i fel riktning på detta område.

Förslag som rör valfrihetssystem

Av samma skäl som vi anfört tidigare kring utredningens förslag att reservera rätten att delta i en upphandling av välfärdstjänster enligt LOU till idéburna aktörer anser vi inte att det ska vara möjligt att reservera rätten att få delta i ett valfrihetssystem enligt LOV. Det snedvrider konkurrensen och bidrar enligt vår mening inte till ökad kvalitet som bör vara det övergripande målet.

Avslutning

Svenska Vård vill avslutningsvis rikta ett tack för möjligheten att ge vår syn på utredningens förslag.

För Svenska Vård

Thomas af Bjur

Förbundsdirektör

thomas.afbjur@svenskavard.se